

UZASADNIENIE

Decyzją z 30 września 2020 r. (nr (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych - II Oddział w Ł. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla **A. Z.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę z płatnikiem składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wynosi:

Miesiąc/ rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
08-2016	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
09-2016	(...)	5 228,92 zł	5 228,92 zł	5 228,92 zł	4 512,04 zł	406,08 zł
10-2016	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
11-2016	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
12-2016	(...)	5 028,92 zł	5 028,92 zł	5 028,92 zł	4 339,46 zł	390,55 zł
01-2017	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
02-2017	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
03-2017	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
04-2017	(...)	7 070,62 zł	7 070,62 zł	7 070,62 zł	6 101,24 zł	549,11 zł
05-2017	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
06-2017	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
07-2017	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł

08-2017	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
09-2017	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
10-2017	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
11-2017	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
12-2017	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
01-2018	(...)	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 678,92 zł	4 037,45 zł	363,37 zł
02-2018	(...)	5 034,46 zł	5 034,46 zł	5 034,46 zł	4 344,24 zł	390,98 zł
03-2018	(...)	5 034,46 zł	5 034,46 zł	5 034,46 zł	4 344,24 zł	390,98 zł
04-2018	(...)	5 034,46 zł	5 034,46 zł	5 034,46 zł	4 344,24 zł	390,98 zł
05-2018	(...)	5 320,99 zł	5 320,99 zł	5 320,99 zł	4 591,49 zł	413,23 zł
06-2018	(...)	5 320,99 zł	5 320,99 zł	5 320,99 zł	4 591,49 zł	413,23 zł
07-2018	(...)	5 320,99 zł	5 320,99 zł	5 320,99 zł	4 591,49 zł	413,23 zł
08-2018	(...)	5 320,99 zł	5 320,99 zł	5 320,99 zł	4 591,49 zł	413,23 zł
09-2018	(...)	5 320,99 zł	5 320,99 zł	5 320,99 zł	4 591,49 zł	413,23 zł
10-2018	(...)	5 320,99 zł	5 320,99 zł	5 320,99 zł	4 591,49 zł	413,23 zł
11-2018	(...)	5 320,99 zł	5 320,99 zł	5 320,99 zł	4 591,49 zł	413,23 zł
12-2018	(...)	12 434,18 zł	12 434,18 zł	12 434,18 zł	10 729,45 zł	965,65 zł

W uzasadnieniu wskazano, że praca wykonywana w ramach umów cywilnoprawnych świadczona była na rzecz płatnika składek będącego pracodawcą, z którym zleceniobiorca pozostawał w stosunku pracy.

(decyzja – k .6899-6907 w aktach dot. A. Z. załączonych do akt sprawy)

Decyzją z 30 września 2020 r. (nr (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych - II Oddział w Ł. stwierdził, że **B. T.** w ramach zawartych z płatnikiem składek (...) SP. Z O.O. umów zlecenia świadczył pracę w okresie od 1 lutego 2018 r. do 31 maja 2018 r. na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej, z którym miał zawartą umowę o pracę. W związku z powyższym podstawa wymiaru składki i składka na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne dla B. T. z tytułu zawartych umów zlecenia z płatnikiem składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wynosi:

Miesiąc/rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie, zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
03-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
04-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
05-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
06-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł

W uzasadnieniu wskazano, że praca wykonywana w ramach umów cywilnoprawnych świadczona była na rzecz płatnika składek będącego pracodawcą, z którym zleceniobiorca pozostawał w stosunku pracy.

(decyzja – k .7551-7558 w aktach dot. B. T. załączonych do sprawy)

Decyzją z 30 września 2020 r. (nr (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych - II Oddział w Ł. stwierdził, że **M. W. (1)** w ramach zawartych z płatnikiem składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością umów zlecenia świadczyła pracę w okresie od 1 lutego 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej, z którym miała zawartą umowę o pracę. W związku z powyższym podstawa wymiaru składki i składka na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne dla M. W. (1) z tytułu zawartych umów zlecenia z płatnikiem składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wynosi:

Miesiąc/rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
--------------------	--------------------------	---------------------------------	---	--	--	--

<i>na ubezpieczenia</i>	<i>na ubezpieczenie</i>					
<i>Emerytalne i rentowe</i>	<i>Chorobowe</i>	<i>Wypadkowe</i>	<i>Zdrowotne</i>			
03-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
04-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
05-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł o
06-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
07-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
08-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
09-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
10-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
11-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł
12-2018	(...)				0,00 zł	0,00 zł

W uzasadnieniu wskazano, że praca wykonywana w ramach umów cywilnoprawnych świadczona była na rzecz płatnika składek będącego pracodawcą, z którym zleceniobiorca pozostawał w stosunku pracy.

(decyzja – k .7595-7602 w aktach dot. M. W. (1) załączonych do sprawy)

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K., reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika odwołała się od powyższych decyzji, wnosząc o ich zmianę poprzez umorzenie postępowania w sprawach na podstawie art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 105 k.p.a. i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Zaskarżonym decyzją zarzucono:

1. sprzeczność istotnych ustaleń organu rentowego z treścią zebranego materiału

dowodowego wskutek naruszenia przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a to art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 7 w zw. z art. 77 § 1 w zw. z art. 80 k.p.a. przez dokonanie oceny dowodów

a) w sposób dowolny poprzez :

- uznanie, że prowadzenie działalności (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością realizowane było wspólnie z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową i (...) 38 spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, pomimo że podmioty te posiadają odrębną zdolność prawną, są odrębnymi podmiotami w obrocie, a ich działalność podejmowana w ramach określonych działań wzajemnych wynikała z potrzeb natury faktycznej i ekonomicznej,
- określenie przez Zakład w treści decyzji, że istniała „reguła polegająca na zawieraniu w pierwszej kolejności umów cywilnoprawnych, a następnie w jednej ze spółek umowy o pracę, a w drugiej umowy cywilnoprawnej”, pomimo nieprzeprowadzenia jakichkolwiek czynności kontrolnych w toku postępowania kontrolnego, uzasadniających takie twierdzenie,
- przedstawienie procesu rekrutacji, zawarcia umowy i jej wykonania na podstawie protokołów przesłuchań „ubezpieczonych byłych pracowników spółek” bez określenia w treści decyzji i protokołu kontroli konkretnych środków dowodowych i odniesienia ich do treści przedmiotowej decyzji i objętych nią stosunków prawnych łączących płatnika z ubezpieczonym,
- uznanie, że oddzielenie czynności objętych umowami cywilnoprawnymi od czynności objętych umową o pracę stanowiło jedynie „papierowe przypisywanie” tej pracy spółkom zależnym, podczas gdy okoliczność ta stanowi jedynie dowolne przyjęcie organu niezajdujące oparcia w materiale dowodowym.

b) w sposób niewszzechstronny poprzez:

nieuzasadnione pominięcie zeznań pracowników i osób wykonujących czynności na podstawie umów cywilnoprawnych, ujętych w protokole kontroli, stojących w sprzeczności z zeznaniami przyjętymi za podstaw ustalonego w decyzji stanu faktycznego.

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj.

naruszenie art. 91 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niezastosowanie i nieodniesienie się przez Inspektora kontroli Zakładu do złożonych przez płatnika składek zastrzeżeń oraz nieprzeprowadzenie uzupełniających czynności kontrolnych, w zakresie w jakim płatnik składek wykazał, że czynności powierzone płatnikom składek przez inne spółki lub czynności powierzone przez płatnika innym spółkom wykonywane w ramach umów cywilnoprawnych są w pełni uzasadnione charakterem i skalą prowadzonej działalności, w szczególności nieodniesienie się do dowodów z dokumentów - umów zawartych w reżimie prawa zamówień publicznych i specyfiki wykonywania określonych czynności w zakresie realizacji takiej umowy przez kontrahentów płatnika.

3. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.

naruszenie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną wykładnię skutkującą przyjęciem, że ubezpieczony objęty jest definicją pracownika wyrażoną w ustawie systemowej.

(odwołania – k. 3-13 verte, k. 3-10 w aktach o sygn. VIII U 2680/20 załączonych do sprawy, k. 3-10 w aktach o sygn. VIII U 871/21 załączonych do sprawy)

W odpowiedziach na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie i o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych podtrzymując. (odpowiedzi na odwołania – k. 11-13

verte, k. 11-13 verte w aktach o sygn. VIII U 2680/20 załączonych do sprawy, k. 11-13 verte w aktach o sygn. VIII U 871/21 załączonych do sprawy)

Na podstawie art. 219 k.p.c. Sąd połączył sprawy opisanych odwołań do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia. (postanowienie wydane na posiedzeniu – k. 94 w aktach o sygn. VIII U 2680/20 załączonych do sprawy, postanowienie wydane na posiedzeniu – k. 96 w aktach o sygn. VIII U 871/21 załączonych do sprawy)

Postanowieniem z dnia 28 maja 2021 roku tutejszy sąd zawiadomił o toczącym się postępowaniu (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową z siedzibą w K.. (postanowienie – k. 72)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. prowadzi na podstawie wpisu do KRS działalność gospodarczą m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych; sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana; działalność w zakresie specjalistycznego projektowania; działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne. Siedziba płatnika mieściła się pod adresem W. ul. (...). Aktualny adres siedziby to (...), (...)-(...) P.. Organem uprawnionym do reprezentacji płatnika jest jednoosobowy zarząd, a funkcję prezesa zarządu sprawuje M. P., który posiada 95% udziałów w spółce. (okoliczności bezsporne, a nadto odpis z KRS k. – 73-75 verte)

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest powiązana funkcjonalnie, osobowo i kapitałowo ze spółkami: (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową oraz (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością. (okoliczność bezsporna)

Na podstawie aktu notarialnego z dnia 10 maja 2013 roku powołano (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową, której wspólnikiem jest płatnik składek pełniący funkcję komplementariusza oraz M. P. będący komandytariuszem. Organem uprawnionym do reprezentacji spółki komandytowej jest M. P. pełniący funkcję prezesa zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Zgodnie z powyższym aktem notarialnym wspólnicy uczestniczą w zyskach spółki komandytowej w następujący sposób: 1% odwołujący się płatnik składek, 99% M. P.. Spółka komandytowa prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana, działalność w zakresie specjalistycznego projektowania, działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo. (...) spółki komandytowej mieści się pod tym samym adresem co siedziba odwołującego się płatnika składek.

Na podstawie aktu notarialnego z 12 lipca 2013 roku powołano (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, która prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana. Siedziba tej spółki także mieści się pod tym samym adresem co siedziba odwołującego się płatnika składek. Organem uprawnionym do reprezentacji tej spółki jest jednoosobowy zarząd, a funkcję prezesa zarządu sprawował M. P., który posiada 95% udziałów w tej spółce

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, uzyskała następujące obroty ze sprzedaży: w 2016 roku 22.600.828,95 zł, w 2017 roku 35.712.865 zł, w 2018 roku 187.477.676,24 zł.

Płatnik składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością osiągnęła następujące obroty ze sprzedaży: w 2016 roku 280.301,83 zł, w 2017 roku 744.260,96 zł, w 2018 roku 2.206.235,65 zł, których odbiorcą była wyłącznie spółka komandytowa.

Natomiast (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością osiągnęła następujące obroty ze sprzedaży: w 2017 roku 128.373,03 zł, w 2018 roku 1.452.166,40 zł, a głównym odbiorcą była spółka komandytowa (95% przychodów).

Wskazane spółki nie zawarły formalnej umowy o współpracy.

(okoliczności bezsporne a nadto, protokół kontroli płyta CD - k. 43)

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością kooperuje ze spółką komandytową w zakresie pośrednictwa handlowego, usług montażowych instalacji fotowoltaicznych i solarnych będących częścią składową kompleksowej usługi montażowej, usługi serwisowej dla klientów indywidualnych.

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej w latach 2016-2018 (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarła z 31 osobami umowy cywilnoprawne, których przedmiotem było:

- przygotowanie dokumentacji do odbiorów instalacji solarnych w ramach realizacji przetargu na terenie gminy S.;
- opracowane dokumentacji technicznych do montażu instalacji korektorów PV na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- opracowane dokumentacji technicznych do montażu instalacji korektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- analizy technicznych możliwości montażu instalacji (...), tj. instalacji fotowoltaicznych, solarnych w budynkach mieszkalnych na terenie wyznaczonych gmin;
- opracowane dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach;
- wykonanie ankiet związanych z instalacją korektorów słonecznych na terenie wyznaczonych gmin.
- wykonanie projektu instalacji solarnej
- archiwizacja dokumentów firmy,
- przeprowadzanie szkoleń w zakresie fotowoltaniki
- wykonanie instalacji solarnych w obiektach mieszkalnych
- prace administracyjno biurowe
- wykonanie ankiet związanych z instalacją
- przygotowanie dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych,
- wykonanie instalacji solarnych w obiektach i koordynacja prac serwisowych instalacji
- naprawy serwisowe instalacji kolektorów słonecznych
- przygotowywanie dokumentacji do ofert przetargowych.

(protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 43, pisemne zeznania świadka K. W. - k.148-152 , pisemne zeznania świadka M. K. k. 154-157)

Wszystkie opisane spółki prowadziły oddzielnie działalność gospodarczą (oddzielna rejestracja w KRS) pod tym samym adresem i były zarządzane przez M. P. jako Prezesa Zarządu. Pomimo braku pisemnych umów o wzajemnej współpracy i w ramach prowadzonych działalności realizowały jednak wspólne zadania związane z usługami montażu i serwisu instalacji fotowoltaicznych, instalacji solarnych, pomp ciepła, kolektorów i faktycznie ze sobą stale współpracowały. Spółki te były powiązane funkcjonalnie, kapitałowo oraz osobowo i wspólnie wykonywały usługi związane z inwestycjami w odnawialne źródła energii na terenie Polski (wybrane gminy), gdzie liderem była spółka komandytowa. Umowy cywilnoprawne zawierane były przez jedną z w/w spółek w okresach równoległych do umów o pracę zawartych w powiązanej spółce. Było to zjawisko powszechne tylko pojedynczy pracownicy nie

mieli zawartych umów cywilnoprawnych w innych spółkach. To pracodawca nakazywał pracownikom zawieranie dodatkowych umów cywilnoprawnych. Zawieranie dodatkowych umów cywilnoprawnych w pozostałych spółkach dawało możliwość wykonywania pracy przy pomocy doświadczonych i zaufanych pracowników, co gwarantowało dotrzymanie terminów wynikających z umów inwestycyjnych. Zleceniobiorców i wykonawców dobierano według ich doświadczenia, umiejętności i wiedzy. Pracownicy, którzy mieli wiedzę i doświadczenie, a także umiejętności związane z przygotowaniem dokumentacji mieli zlecane wykonanie dokumentacji projektowych, audytowych, ankietowych, wykonawczych lub powykonawczych.

W każdej ze spółek były to te same rodzaje umów, z tym, że czasem zawierano umowy cywilnoprawne nazywane umowa zlecenia, a innym razem na ten sam rodzaj czynności osoby miały zawierane umowy cywilnoprawne nazywane umową o dzieło.

(ustalenia protokołu kontroli akta kontroli płyta CD – k. 43, pisemne zeznania świadka R. G. k. 135-135 verte, pisemne zeznania świadka R. K. – k. 145, pisemne zeznania świadka K. W. - k.148-152, pisemne zeznania świadka M. K. k. 154-157, pisemne zeznania świadka M. W. (2) – k. 224-225, pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P.- k. 244-244 verte)

Spółki zatrudniają kilkudziesięciu pracowników. Jest dział sprzedaży, dział zakupów, dział inwestycji (zamówień publicznych) marketingu, dział techniczny i serwisowy, dział floty, dział projektów, dział księgowości i kadr. Poza tym są pracownicy terenowi (montażyści, magazynierzy). Poszczególne działy są podzielone w ramach działalności spółek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej., (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które mają siedzibę w K.. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa większość umów realizowała w reżimie prawa zamówień publicznych w ramach przetargów. Była spółką liderem, odpowiedzialną za uzyskiwanie przetargów publicznych, brała udział w postępowaniach, była stroną umów. Do każdego przetargu było wymagane złożenie dokumentacji projektowej, wykonawczej i podwykonawczej. Wszelkie dokumenty składała ta spółka. Spółka komandytowa zawierała umowy i odpowiadała za ich wykonanie. W ciągu roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa przeprowadzała kilkadziesiąt postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

Spółki (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wykonywały usługi wyłącznie dla spółki komandytowej - zajmowały się obsługą organizacyjną spółki komandytowej, projektowaniem, wykonywaniem dokumentacji, organizacją montażu z naciskiem, że to (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiedzialna była za montaż. W zależności od natężenia pracy w każdej ze spółek zlecane były wzajemne czynności pracownikom spółki. Spółka z o.o. nie startowała w przetargach. Spółka komandytowa była głównym odbiorcą usług świadczonych przez pozostałe dwie spółki, dokonywała płatności za świadczone usługi projektowe, montażowe, serwisowe i inne.

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zatrudniała głównie pracowników na stanowisku specjalista ds. sprzedaży. Pod koniec 2018 r. zaczęła zatrudniać pracowników na stanowisku monter instalator. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa zatrudniała specjalistów ds. sprzedaży, kierowników ds. inwestycji, dyrektorów ds. sprzedaży, przedstawicieli handlowych, ale też i monterów (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zatrudniała głównie pracowników na stanowisku montera. Od stycznia 2019 r. monterzy zatrudnieni (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością zostali wyrejestrowani ubezpieczeń i zatrudnieni w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

(ustalenia protokołu kontroli akta kontroli płyta CD – k. 43 , pisemne zeznania świadka R. G. k. 135-135 verte, pisemne zeznania świadka K. W. k.148-152, pisemne zeznania świadka M. K. k. 154-157, pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P.- k. 244-244 verte)

W umowach zawartych przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową z jej kontrahentami każdorazowo zamieszczana była klauzura zobowiązująca wykonawcę robót do ich realizacji zgodnie z odpowiednimi

Polskimi Normami, aktami prawnymi oraz zasadami współczesnej wiedzy technicznej, natomiast całość projektu nadzorowali wyznaczeni koordynatorzy .

Każdy z realizowanych w ramach umów o dzieło projektów instalacji PV obejmował: podstawy opracowania projektu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury PN, dane dotyczące obiektu, stan projektowany, obliczenia (w tym wymagana moc systemu PV, wymagana moc falownika, dane panelu PV, dobór przewodów oraz ich zabezpieczeń określenie minimalnej odległości pomiędzy rzędami paneli ze względu na zacinienie, obliczenia elementów ochrony ogromowej projektowanego generatora PV).

Zakres prac dotyczących wykonanie projektu instalacji korektorów słonecznych obejmował: dokumentację technologiczną instalacji solarnej składającej się z korektorów słonecznych, podgrzewacza pojemnościowego wody i pozostałych urządzeń składającej się z korektorów słonecznych, podłączenie instalacji ciepłej wody użytkowej z instalacją solarną oraz włączenie do istniejącej instalacji zimnej wody.

Wykonanie instalacji paneli fotowoltaicznych o określonej mocy znamionowej z wykorzystaniem zjawiska zmiany promieniowania słonecznego na prąd elektryczny w budynkach mieszkalnych obejmowało: opis projektowanej instalacji, dobór urządzeń , opis połączeń, montaż urządzeń. Jeżeli do wykonania był tylko audyt lub ankieta na zapotrzebowanie klienta to osoba która go przygotowywała musiała sporządzić go zgodnie ze stanem budynku, który zastała na miejscu albo oczekiwaniami klienta.

(ustalenia protokołu kontroli akta kontroli płyta CD – k. 43, pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P.- k. 244-244 verte)

Listę osób, które dostały przydział na instalację od gminy (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa otrzymywała przy podpisaniu umowy ostatecznej z gminą. (ustalenia protokołu kontroli akta kontroli płyta CD – k. 43)

Ze względu na ilość przetargów koniecznym było wykonanie dokumentacji do danego przetargu. W celu wykonania dokumentacji technicznej należało zapoznać się z wytycznymi i je następnie dopasować do określonej lokalizacji, gdzie miał zostać przeprowadzony montaż. Przeglądy serwisowe były realizowane wielokrotnie i zawsze kończyły się protokołem serwisu, gdzie opisane były czynności. Protokoły zawierały opis usterki oraz sposób jej usunięcia ewentualnie przeprowadzony montaż, który był potrzebny do usunięcia usterki.

Audyty przybierały formy rysunków technicznych z opisem technicznym. Ankieta miała charakter formularza, zawierającego obliczenia dotyczące faktycznego zapotrzebowania na instalację u klienta. Dokumentacja techniczna w zależności od stopnia złożoności stanowiła opis techniczny, badanie zgodności z normami, rysunki techniczne, obliczenia, czasem wskazanie dodatkowych uwag. Wszystkie miały formę papierową lub elektroniczną w zależności od zapotrzebowania zamawiających.

Jeśli zamawiający wymagał, aby urządzenia miały określoną specyfikację minimalną, a w dokumentacji tej specyfikacji nie było lub rysunek tego nie odzwierciedlał, projektanci lub dział inwestycji mogli to wychwycić na etapie wyboru oferty. Wówczas mogło dojść do postępowania przed Krajową Izbą Odwoławczą ze względu na to, że oferta (...) będzie niezgodna z SIWZ. Jeśli serwis będzie wykonany niepoprawnie, to najczęściej składane są roszczenia od klientów, a wynika to z dokumentacji poserwisowej.

(pisemne zeznania świadka R. G. k. 135-135 verte, pisemne zeznania świadka M. W. (2) – k. 224-225, pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P.- k. 244-244 verte)

Montażysci, którzy zawarli z płatnikiem umowę o dzieło, a następnie umowę zlecenia przez cały czas wykonywali takie same czynności i na umowę zlecenie i na umowę o dzieło, i nie byli w stanie rozróżnić kiedy wykonywali konkretne czynności na umowę o dzieło, a kiedy na umowę zlecenia.

Montażysty nie byli instruowani co do sposobu ich wykonania, a w zależności od przedmiotu umowy nie zawsze wymagane było posiadanie specjalnych umiejętności, czy kwalifikacji. Montaż instalacji fotowoltaicznych był wykonywany i ograniczał się do przyjechania na miejsce konkretnej posesji i położenie na dachu konstrukcji, na której były montowane panele, oraz rozprowadzane kable od instalacji. (...) były kładzione w zespołach trzy osobowych: dwóch monterów i jeden elektryk. Zespół był ustalany przez pracodawcę. Narzędzia, czy samochód służbowy w przypadku umów cywilnoprawnych zapewniał płatnik. Były to te same narzędzia i samochody służbowe. Sprzęt wydała koordynatorka płatnika.

(ustalenia protokołu kontroli akta kontroli płyta CD – k. 43, pisemne zeznania świadka R. G. k. 135-135 verte, pisemne zeznania świadka K. W. k.148-152, pisemne zeznania świadka M. K. k. 154-157, pisemne zeznania świadka D. W. – k. 198-198 verte

Wykonanie projektów technicznych instalacji solarnej, wchodziło w skład cyklu prac związanych z daną inwestycją, stanowiąc jeden z etapów realizacji danego zamówienia przez spółkę komandytową.

Wstępnym etapem poprzedzającym wykonanie projektu technicznego dla danej instalacji solarnej było dokonanie oględzin konkretnego budynku, z których była sporządzona ankieta, na formularzu wg wzoru opracowanego przez płatnika, zawierająca informacje, pod którym adresem jest możliwy montaż instalacji oraz o zgodzie właściciela budynku na wykonanie montażu. Dla każdego budynku, w którym możliwy był montaż instalacji solarnej musiała być sporządzona odrębna ankieta. Następnie ankiety z oględzin były weryfikowane przez spółkę i inspektora nadzoru, a potem na tej podstawie dopiero była sporządzana dokumentacja techniczna dla danej instalacji.

(ustalenia protokołu kontroli akta kontroli płyta CD – k. 743, pisemne zeznania świadka R. G. k. 135-135 verte , pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P.- k. 244-244 verte)

Praktyka odwołującego się płatnika składek związana z zatrudnianiem pracowników w w/w spółkach polegała na tym, że płatnik najpierw zawierał umowy cywilnoprawne nazwane umową o dzieło, a następnie w jednej ze spółek zawierano umowę o pracę, a w drugiej umowy o dzieło lub zlecenia, na podstawie których dokonywano zgłoszeń do ubezpieczenia zdrowotnego. Często było też tak, że umowa o pracę i umowa cywilnoprawne były zawierane tego samego dnia z daną osobą lub w niedługim okresie po zawarciu umowy o pracę, a po rozwiązaniu umów o pracę umowy cywilnoprawne nie były realizowane. Osoby, z którymi płatnik zawarł umowy cywilnoprawne wykonywały na ich podstawie podobne lub takie same prace, jak na umowę o pracę. Płatnicy w ewidencjach pracy zleceniobiorców nie wskazywali dni, w których zleceniobiorcy świadczyli pracę tylko liczbę godzin przepracowanych w poszczególnych miesiącach. Zawierane z zainteresowanymi umowy cywilnoprawne zawierały jedynie ogólne wskazania odnośnie rodzaju wykonywanych prac, nie doprecyzowywały ilości wykonanych instalacji, przeglądów czy projektów oraz miejsca na terenie jakiej gminy czy powiatu będzie świadczona praca. Umowy o pracę oraz umowy cywilnoprawne zawierano w różnych spółkach naprzemiennie. Żadna spółka nie wykazywała nadgodzin. Czynności w ramach umów cywilnoprawnych stanowiły kolejne etapy inwestycji prowadzonej przez (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, która odpowiadała za rezultat prac przed inwestorem. Zawieranie umów o pracę w jednej ze spółek oraz zawieranie umów cywilnoprawnych w pozostałych spółkach skutkowało deklarowaniem niższych składek do ZUS oraz uniknięciem konieczności ewidencjonowania i kontrolowania ilości przepracowanych nadgodzin. Wynagrodzenia z tytułu realizacji umów cywilnoprawnych nie były dodatkowym, lecz głównym źródłem zarobkowania. (pisemne zeznania świadka R. G. k. 135-135 verte, pisemne zeznania świadka R. K. – k. 145. pisemne zeznania świadka K. W. k.148-152, pisemne zeznania świadka M. K. k. 154-157, pisemne zeznania świadka M. W. (2) – k. 224-225)

W przypadku osób zatrudnionych równocześnie na umowę o pracę, także do wykonywania prac w ramach umów cywilnoprawnych wykorzystywano te same narzędzia co na podstawie zawartych umów o pracę, tj. będące własnością płatnika. Spółki miały jeden wspólny serwer, gdzie do zamieszczanych informacji mieli też dostęp pracownicy montażowi i serwisowi i także osoby, które rozliczały inwestycje. (pisemne zeznania świadka K. W. k.148-152, , pisemne zeznania świadka M. K. k. 154-157)

Pracownicy niekiedy nie byli w stanie odróżnić wykonywania czynności w ramach poszczególnych umów zdarzało się, iż czynności powierzone w ramach umów cywilnoprawnych wykonywali bezpośrednio w czasie pracy, a umowy cywilnoprawne zawierali jako swoiste uzupełnienie już istniejących umów o pracę. (pisemne zeznania świadka R. K. – k. 145, pisemne zeznania świadka K. W. k. 148-152, pisemne zeznania świadka M. K. k. 154-157)

Zdarzało się, iż czynności powierzone w ramach umów cywilnoprawnych wykonywali bezpośrednio w czasie pracy, a umowy cywilnoprawne zawierali jako swoiste uzupełnienie już istniejących umów o pracę. Do wykonywania prac w ramach umów cywilnoprawnych wykorzystywano te same narzędzia co na podstawie zawartych umów o pracę. (pisemne zeznania świadka K. W. k. 148-152, pisemne zeznania świadka M. K. k. 154-157, pisemne zeznania świadka D. W. – k. 198-198 verte)

Zakres obowiązków w zawartych umowach cywilnoprawnych obejmował krótki opis czynności do wykonania, nie zaś dokładne określenie przedmiotu umów. Zakres obowiązków zainteresowanych z umów cywilnoprawnych czasem pokrywał się z zakresem obowiązków z zawartych umów o pracę. Poszczególne czynności miały być wykonane zgodnie z wytycznymi technicznymi czy sztuką budowlaną (polskimi, europejskimi normami). Zdarzało się, że jednej osobie zlecano wiele razy te same czynności. (pisemne zeznania świadka K. W. k. 148-152, pisemne zeznania świadka M. K. k. 154-157, pisemne zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P.- k. 244-244 verte)

Wynagrodzenia uzyskiwane z tytułu zawartych umów o pracę plasowały się na poziomie minimalnego wynagrodzenia za pracę, podczas gdy z tytułu wykonywanej w tym samym czasie umowy cywilnoprawnej wynagrodzenie było znacznie wyższe. (ustalenia protokołu kontroli akta kontroli płyta CD – k. 43, pisemne zeznania świadka K. W. k.148-152, pisemne zeznania świadka M. K. k. 154-157)

Wypłacana była stała pensja (jedna kwota) miesięcznie niezależnie od ilości wykonanej pracy. (ustalenia protokołu kontroli akta kontroli płyta CD – k. 43, pisemne zeznania świadka K. W. k.148-152, pisemne zeznania świadka M. K. k. 154-157)

Wynagrodzenia z tytułu wykonanych umów cywilnoprawnych wypłacał wykonawcom płatnik składek na podstawie opracowanych przez dział kadr lub księgowość płatnika rachunków, które były tylko podpisywane przez wykonawców. Rachunki zawierały dane ogólne o ilości przepracowanych godzin w miesiącu i kwotę wynikająca z umowy. Żadna ze spółek powiązanych kapitałowo nie wykazywała nadgodzin. Ewidencja czasu pracy sporządzana przez płatnika załączona do umów cywilnoprawnych była bardzo ogólna, wykazywane były ilości godzin, ale bez wskazania dat. Listy obecności zawierały tylko podpis, że w danym dniu osoba świadczyła pracę, ale nie było wskazanych godzin od -do. (pisemne zeznania świadka R. G. k. 135-135 verte, pisemne zeznania świadka K. W. - k.148-152, pisemne zeznania świadka M. K. k. 154-157)

M. W. (1) w okresie od dnia 5 stycznia 2018 roku jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej. (kserokopie umów o pracę zawartych z M. W. (1) (akta kontroli str. 447-449) płyta CD - k. 43, kserokopia list płac i rachunków wypłaconych w okresie marzec 2018 r. – grudzień 2018 r. (akta kontroli str. (...) -1949) płyta CD - k. 43, kserokopia potwierdzenia przelewu wynagrodzenia za 11/2018 r. w grudniu 2018 r. (akta kontroli str. 2003) płyta CD - k. 43)

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarła z M. W. (1) umowy zlecenia na łączny okres od dnia 1 lutego 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, przedmiotem których było: „prace administracyjno-biurowe”. Z tytułu zawartych umów, płatnik składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością naliczała składki na ubezpieczenie zdrowotne w miesiącach 3-12/2018 r. (kserokopie umów zleceń zawartych (akta kontroli str. 453-457) płyta CD - k. 43, kserokopia aneksu z dnia 30.11.2018 r. (akta kontroli str.459) płyta CD - k. 43, kserokopia list płac i rachunków wypłaconych w okresie marzec 2018 r. – grudzień 2018 r. (akta kontroli str. (...) -1949) płyta CD - k. 43, kserokopia potwierdzenia przelewu wynagrodzenia za 11/2018 r. w grudniu 2018 r. (akta kontroli str. 2003) płyta CD - k. 43)

B. T. w okresie od dnia 20 listopada 2017 roku do 31 maja 2018 roku był zatrudniony w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej - na podstawie umowy o pracę. (kserokopie umów o pracę zawartych z B. T. (akta kontroli) płyta CD - k. 43

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarła z B. T. umowy zlecenia na łączny okres od dnia 1 lutego 2018 roku do dnia 31 czerwca 2018 roku, przedmiotem których było: „wykonanie ankiet związanych z instalacją kolektorów słonecznych na terenie wyznaczonych gmin”, „sporządzenie dokumentacji do odbioru instalacji solarnych wykonanych w ramach realizacji przetargu na terenie wyznaczonych gmin”. Ubezpieczony B. T. faktycznie wykonywał ww. umowy w okresie od 1.02.2018 r. do 31.05.2018 r. i w takim okresie został zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego. Z tytułu zawartej umowy, płatnik składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością naliczała składki na ubezpieczenie zdrowotne w miesiącach 3-6/2018 r. (kserokopie umów o pracę zawartych z B. T. (akta kontroli str. (...) - (...)) płyta CD - k. 43, kserokopia list płac i rachunków wypłaconych w okresie marzec 2018 r. – grudzień 2018 r. (akta kontroli str. (...) - 1949) płyta CD - k. 43, kserokopia rachunków do umów zleceń/ o dzieło (akta kontroli str. (...) - (...)) płyta CD - k. 43)

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarła z **A. Z.** umowy o pracę na okresy od 29 listopada 2013 r. do 31 lipca 2020 r. powierzając stanowisko „specjalisty ds. sprzedaży”.

(kserokopia umowy o pracę z dnia 29.11.2013 r. (akta kontroli str. 423) płyta CD - k. 43, kserokopia potwierdzenia zmiany uposażenia (akta kontroli str. 425) płyta CD - k. 43, kserokopia umowy o pracę z dnia 29.11.2014 r. (akta kontroli str. 427) płyta CD - k. 43, kserokopia potwierdzenia przelewu wynagrodzenia za 11/2018 r. w grudniu 2018 r. (akta kontroli str. 1971) płyta CD - k. 43, kserokopia list obecności sierpień 2016- grudzień 2018 r. (akta kontroli str. 2089- (...)) płyta CD - k. 43)

Jednocześnie w okresie zatrudnienia na podstawie w/w umów o pracę A. Z. wykonywała umowy zlecenia zawarte z (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w okresach: od 1 lipca 2016 r., powierzając „prace administracyjno – biurowe” oraz od 2 listopada 2018 r. do 30 listopada 2018 r. przedmiotem których było: „przygotowanie dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach”. Z tytułu zawartych umów spółka komandytowa zgłosiła ją do ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 1 lipca 2016 r. oraz naliczała składki na ubezpieczenie zdrowotne w miesiącach: od sierpnia do grudnia 2016 r., od stycznia do grudnia 2017 r. oraz od stycznia do grudnia 2018 r. (kserokopie umów zlecenia (akta kontroli str. 429, k. 431) płyta CD - k. 43, kserokopia list płac i rachunków wypłaconych w okresie sierpień 2016 r. – grudzień 2018 r. (akta kontroli str. (...) - 1949) płyta CD - k. 43, kserokopia potwierdzenia przelewu wynagrodzenia za 11/2018 r. w grudniu 2018 r. (akta kontroli str. 1971) płyta CD - k. 43, kserokopia list obecności sierpień 2016- grudzień 2018 r. (akta kontroli str. 2089- (...)) płyta CD - k. 43)

Stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS, przedłożonych w toku postępowania sądowego. Autentyczność dokumentów nie była kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu, stąd też uznano je za wiarygodny materiał dowodowy. Wzrost wiarygodności Sąd Okręgowy przyznał także zeznaniom powołanych w sprawie świadków, a także przedstawiciela wnioskodawcy M. P.. Wskazane zeznania wzajemnie ze sobą korelowały i były zbieżne ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją. Przy czym uznanie za wiarygodne zeznań świadka R. G. i płatnika nie oznacza podzielenia ich twierdzeń co do oceny prawnej zawieranych umów cywilnoprawnych.

Dodatkowo Sąd Okręgowy orzekając oparł się na dowodzie w postaci protokołu kontroli sporządzonego przez organ rentowy (płyta CD w kopercie – k. 43). W ocenie Sądu było to w zaistniałych okolicznościach możliwe i nie prowadziło do obejścia zasady bezpośredniości przeprowadzania dowodów, tym bardziej, że żadna ze stron procesu nie zakwestionowała prawdziwości wyjaśnień złożonych w toku tego postępowania kontrolnego prowadzonego przez ZUS, a spór ma wyłącznie charakter prawny.

Jednocześnie mimo prawidłowego wezwania zainteresowani w sprawie nie stawili się na rozprawie w dniu 20 października 2022 roku w celu złożenia zeznań i nie wnosili o przesłuchanie w formie pisemnej, tym samym pozbawiając się możliwości dochodzenia swoich racji przed Sądem.

Podkreślić należy, że odwołująca nie kwestionowała rachunkowych wyliczeń podstaw wymiaru składek i przyjętych okresów. Natomiast strony z ustalonego w zakresie koniecznym dla rozstrzygnięcia sprawy, stanu faktycznego, wywodziły odmienne skutki prawne, ta zaś kwestia należy do oceny prawnej zebranego w sprawie materiału dowodowego, czego Sąd dokona poniżej w ramach rozważań prawnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania, jako niezasadne, podlegają oddaleniu.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. z 2022 r., poz.1009) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej były osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4.

Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła i pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Stosownie do treści przepisu art. 4 pkt 2a ustawy systemowej płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne jest pracodawca – w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi. W świetle powyższego przepisu składki na ubezpieczenie społeczne za pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej) odprowadza pracodawca, a za zleceniobiorcę/osobę świadczącą usługi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej) zleceniodawca.

Art. 18 ust. 1 i 3 wskazanej ustawy stanowi, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1-3, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zleceniobiorców ustala się zgodnie z ust. 1, jeżeli w umowie agencyjnej lub umowie zlecenia albo w innej umowie o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

Na mocy art.20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W myśl art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 roku, poz. 1285), obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a i c-i, powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych.

Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a, d-i i pkt 3 i 11, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ww. ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych za osobę pozostającą w stosunku pracy, w stosunku służbowym albo odbywającą służbę zastępczą składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza pracodawca (...). W myśl art. 74 ust. 1 ww. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do ubezpieczenia zdrowotnego osób objętych ubezpieczeniami społecznymi stosuje się przepisy dotyczące zasad, trybu i terminu zgłaszania do ubezpieczeń społecznych oraz wyrejestrowania z tych ubezpieczeń. Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki. Składka jest miesięczna i niepodzielna (art. 79 ust. 1 i 2). Do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników, osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób (art. 81 ust. 1).

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy stał na stanowisku, że praca wykonywana przez zainteresowanych: B. T., A. Z., M. W. (3) w ramach umów cywilnoprawnych, w określonych zaskarżonymi decyzjami granicach świadczona była na rzecz każdego z płatników składek, z którym zleceniobiorcy pozostawali w stosunku pracy.

Weryfikacja wskazanego stanowiska organu rentowego wymaga prawidłowej interpretacji powoływanego już przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Jednocześnie Sąd zważył, że mimo, iż z wykładni funkcjonalnej powołanego wyżej przepisu wynika, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych, to jednak przepis ten, w szczególności w zakresie dotyczącym „wykonywania pracy na podstawie umów cywilnoprawnych przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy” nie może być interpretowane w całkowitym oderwaniu od przepisów kodeksu pracy.

Pojęcie pracownika w rozumieniu powyższego unormowania ma szerszy zakres znaczeniowy niż pojęcie pracownika w rozumieniu przepisów prawa pracy (art. 2 k.p. i art. 22 § 1 k.p.) i obejmuje również osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych w sytuacji, gdy umowę tę zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach tej umowy wykonują pracę na rzecz tego pracodawcy, choćby umowa cywilnoprawna została zawarta z osobą trzecią (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 18.10.2011 r. (III UK 22/11), uchwała Sądu Najwyższego z 2.09.2009 r. (II UZP 6/09)).

Objęcie definicją pracownika, dla potrzeb prawa ubezpieczeń społecznych, nie tylko pracowników w znaczeniu, jakie temu pojęciu, nadają przepisy kodeksu pracy, ale, także osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (agentów, zleceniobiorców, wykonawców dzieła) oznacza jednocześnie, rozszerzenie pracowniczego tytułu obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, co wpływa na sposób ustalania podstawy wymiaru składek na to ubezpieczenie.

Hipotezą normy prawnej wynikającej z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej objęte są dwa rodzaje relacji pomiędzy zainteresowanymi podmiotami. Pierwszą jest sytuacja, gdy oba stosunki (pracowniczy i cywilnoprawny) dotyczą tych samych podmiotów jednocześnie występujących wobec siebie w roli pracodawcy – zleceniodawcy i pracownika – zleceniobiorcy, drugą zaś sytuacja, gdy na istniejący stosunek pracy „nakłada się” na stosunek cywilnoprawny między pracownikiem i osobą trzecią, na podstawie którego pracownik wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, w ramach łączącej pracodawcę z osobą trzecią (zleceniodawcą) umownej więzi prawnej. W tym ostatnim przypadku, pracodawca jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika – zleceniobiorcę, bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy i czy korzystał z jego majątku. Z regulacją art. 8 ust. 2a ustawy systemowej koresponduje unormowanie art. 18 i art. 20 ust. 1 tej ustawy dotyczące problematyki podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Skoro w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2a ustawy systemowej mamy do czynienia z jednym, szeroko ujętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, to konsekwentnie w art. 20 ust. 1 tej ustawy nakazano w stosunku do tych ubezpieczonych uwzględnienie w podstawie wymiaru składek również przychodu z

tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Zatem w przypadku pracowników, o których mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi łączny przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy oraz umów cywilnoprawnych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy systemowej, na płatniku (na pracodawcy) spoczywa obowiązek obliczania, rozliczania i przekazywania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W odniesieniu do pracowników w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie uwzględnia się w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Taki sam sposób postępowania dotyczy także sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią) lecz praca, w jej ramach, jest wykonywana na rzecz pracodawcy, gdyż obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego: z 14.01.2010 r. (I UK 252/09); z 22.02.2010 r. (I UK 259/09)).

Przy czym należy nadmienić, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej stanowi o wykonywaniu pracy na rzecz pracodawcy, z którym dany ubezpieczony pozostaje w stosunku pracy, nie zaś o wykonywaniu pracy „na korzyść” tego pracodawcy, ani też „wyłącznie na rzecz” pracodawcy. Powyższe oznacza, że nie można wykluczyć zastosowania przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w sytuacji, gdy pracodawca nie uzyskuje bezpośrednio korzyści z wykonywania przez ubezpieczonego pracy w ramach umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której, zgodnie z Kodeksem cywilnym, stosuje się przepisy, dotyczące zlecenia, ani też w sytuacji, gdy ubezpieczony pracę tę wykonuje zarówno na rzecz pracodawcy, jak i na rzecz podmiotu, z którym zawarł umowę agencyjną, umowę zlecenia lub zbliżoną rodzajowo umowę o świadczenie usług (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 7.03.2017 r. (III AUa 1570/16)).

Zastosowany, w treści tego przepisu, zwrot: „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy” oznacza, iż praca ta świadczona jest w przebiegu realizacji stosunku prawnego łączącego owego pracodawcę ze zleceniodawcą tych pracowników (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 28.02.2019 r. (III AUa 1574/16)).

Praca wykonywana na rzecz swojego pracodawcy, to praca, którego rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj czynności, wykonywanych przez pracownika, wynikających z umowy, zawartej z osobą trzecią, oraz niezależnie od rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 16.09.2020 r. (III AUa 159/20), wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 3.06.2019 r. (III AUa 301/18)).

Przez wykonywanie pracy na czyjąś rzecz należy rozumieć jej świadczenie w czyimś interesie. Pomimo formalnego wyodrębnienia obydwu spółek, jako odrębnych podmiotów prawa gospodarczego, nie sposób przyjąć, by działania, podejmowane w interesie zleceniodawcy, nie były jednocześnie, podejmowane w interesie pracodawcy (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 7.02.2019 r. (III AUa 1757/18)).

Celem wprowadzenia art. 8 ust. 2a ustawy systemowej było po pierwsze ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów oraz po drugie – ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniającego w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych

obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 19.06.2019 r. (III AUa 1816/16).

Pracodawca w wyniku umowy zawartej ze zleceniodawcą przyjmuje w ostatecznym rozrachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy przez zleceniobiorców, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/ świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą (vide I. J. - J. „Konstrukcja uznania za pracownika w prawie ubezpieczenia społecznego”, (...) 2011/8/22-28).

Także w przypadku, gdy umowa cywilnoprawna jest zawarta nie bezpośrednio z pracownikiem, ale z osobą trzecią i dopiero ten "zewnątrzny" podmiot zawiera umowę cywilnoprawną z pracownikiem, to jednak pracodawca jest płatnikiem składek, pomimo, że fizycznie wynagrodzenie wypłaca ów podmiot trzeci. Za taką interpretacją przemawia to, że art. 8 ust. 2a u.s.u.s. nakazuje traktować takiego zainteresowanego jako pracownika swego pracodawcy, a dla pracownika, zgodnie z art. 4 pkt 2 lit. a u.s.u.s., płatnikiem jest właśnie pracodawca. (vide Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 czerwca 2014 r., III AUa 425/14, opubl. LEX nr 1496451)

W świetle powyższego należy podkreślić, że nie ma żadnych podstaw, aby zastosowanie przepisu art. 8 ust 2a ustawy systemowej, ograniczać tylko do sytuacji, gdy pracodawca zatrudnia swojego pracownika równolegle na podstawie umowy cywilnoprawnej. Także fikcyjne umowy zawarte przez inny podmiot w wyniku bezprawnego porozumienia pomiędzy zakładem pracy a związkami zawodowymi, zmierzające do ograniczenia kosztów działalności firmy kosztem praw pracowniczych, prowadzi do uznania nieważności takiej umowy o współpracy tych podmiotów a w miejsce nieważnych postanowień wchodzi wyżej omawiane przepisy prawa.

Konsekwencją powyższego jest konieczność opłacania przez pracodawcę składki na ubezpieczenie społeczne za osobę, z którą została zawarta umowa zlecenia, tak jak za pracownika. Stosownie do przepisu art. 32 ustawy systemowej, pracodawcę obciąża zatem także obowiązek poboru i odprowadzenia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę „uznaną za pracownika”.

Po pierwsze warto zwrócić uwagę, że (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa oraz obie spółki (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością stanowią odrębne podmioty, niemniej jednak są powiązane osobowo, kapitałowo i organizacyjnie. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa jest spółką odpowiedzialną za uzyskiwanie przetargów publicznych. Z kolei spółki (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zajmuje się obsługą organizacyjną, projektowaniem. Co więcej (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiedzialna jest za montaż. Zakresy zadań trzech ww. spółek przy realizacji projektu powodują, że zleceniobiorca (pracownik) zatrudniony przez jedną ze spółek wykonuje zlecenie (prace) na rzecz drugiej.

Sąd Okręgowy zważył, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w tym, dowodu z dokumentów – poszczególnych umów wnioskodawców, z zeznań świadka R. G. oraz przesłuchania działającego w imieniu płatnika M. P. jasno wynika, że zakres obowiązków zainteresowanych w ramach zawartych umów cywilnoprawnych odnosił się jedynie do krótkiego opisanie czynności do wykonania bez dokładnego określenia przedmiotu umów. Był on potem uszczegółowiany doraźnie w ramach potrzeb w zależności od wygranego przez spółkę komandytową przetargu. Co więcej zakres obowiązków zainteresowanych z umów cywilnoprawnych nierzadko pokrywał się z zakresem obowiązków z tytułu zawartych umów o pracę lub kolejnym etapem prac w ramach konkretnej inwestycji.

Powołani w sprawie świadkowie K. W., M. K., R. G. potwierdzili natomiast, że spółka komandytowa była głównym odbiorcą usług świadczonych przez pozostałe dwie spółki, dokonywała płatności za świadczone usługi projektowe, montażowe, serwisowe i inne. Z zeznań świadków: M. K., K. W., wynikało ponadto, iż w zasadzie nie sposób było rozróżnić zadań wynikających z umów o pracę i umów cywilnoprawnych, co w praktyce prowadziło do wykonywania jednolitych czynności.

Zainteresowana M. W. (1) była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej. Z kolei umowach zlecenia zawartych z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot umów łączących strony wskazano: prace administracyjno-biurowe.

Podobnie Zainteresowany B. T. jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej, natomiast przedmiotem umów zlecenia jakie zainteresowany zawarł z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością było: wykonanie ankiet związanych z instalacją kolektorów słonecznych na terenie wyznaczonych gmin, sporządzenie dokumentacji do odbioru instalacji solarnych wykonanych w ramach realizacji przetargu na terenie wyznaczonych gmin.

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarła z zainteresowaną A. Z. umowy o pracę. Jednocześnie w okresie zatrudnienia na podstawie umów o pracę A. Z. wykonywała umowy zlecenia zawarte z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową, których przedmiotem jest: prace administracyjno – biurowe, przygotowanie dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, nie ulega wątpliwości, że czynności wykonywane przez zainteresowanych w ramach umów cywilnoprawnych miały charakter uzupełniający do tych wykonywanych przez nich w ramach zawartych umów o pracę.

Wydzielenie powyższych czynności jako przedmiot umowy cywilnoprawnej wykonywanej na rzecz innego podmiotu uznać należy za nieracjonalne i sztuczne.

Nie należy też tracić z pola widzenia, iż część prac administracyjnych była wykonywana w godzinach pracy i niczym nie różniła się w tym zakresie od czynności wykonywanych w ramach umowy o pracę. Umowy cywilnoprawne w przeważającej części przypadków zawarte były tego samego dnia, co umowa o pracę lub w niedługim okresie po zawarciu umów o pracę. Miały charakter stałych zleceń, realizowane były przez określony czas niezbędny do ich wykonania.

Zainteresowani wykonywali pracę jednego rodzaju, pod kierownictwem tego samego przełożonego. Zainteresowani jeśli nie wykonywali tych samych czynności co w ramach umowy o pracę to wykonywali zadania, będące jak podkreślono powyżej kolejnymi etapami prowadzonej inwestycji np. w zakresie opracowania niezbędnej dokumentacji. a czynnościami tymi zajmowała się spółka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, która również jak (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. była podwykonawcą (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej.

Tym samym wynagrodzenie za pracę (zadania) zainteresowanych zostało podzielone w sposób sztuczny, na różne podmioty i na różne podstawy zatrudnienia. Taki zabieg umożliwił płatnikowi składek skorzystanie z instytucji zbiegu tytułów do ubezpieczenia.

Biorąc pod uwagę powyższe nie ulega wątpliwości, że czynności wykonywane przez zainteresowanych w ramach umów cywilnoprawnych z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową czy (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością miały charakter tożsamy bądź uzupełniający do tych wykonywanych przez nich w ramach umów o pracę.

Sąd podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 26 sierpnia 2021 roku (III UZP 3/21), iż powiązania kapitałowe i osobowe między pracodawcą a zleceniodawcą zlecających w ramach umowy zlecenia zawartej z pracownikiem tego pracodawcy wykonywanie czynności, które mogą być potraktowane jako wykonywanie umowy na rzecz pracodawcy prowadzi do wniosku, że powiązania tego rodzaju nie są bez znaczenia dla oceny konkretnego stanu faktycznego. Im silniejsze powiązania kapitałowe, organizacyjne, ekonomiczne i personale między pracodawcą a osobą trzecią zlecającą jego pracownikom wykonywanie umowy cywilnoprawnej tym łatwiej ustalić, że praca była wykonywana na rzecz własnego pracodawcy.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie, postępowanie dowodowe, w sposób jednoznaczny, wykazało, że zawarcie umów cywilnoprawnych przez zainteresowanych posłużyło uzyskaniu formalnego innego tytułu do ubezpieczeń, mimo nadal faktycznie realizowanego zobowiązania pracowniczego. Ubezpieczeni wykonując umowy cywilnoprawne de facto świadczyli pracę na rzecz własnego pracodawcy, co winno skutkować dodatkowo uiszczeniem składek od osiągniętego w ten sposób przychodu.

Bez wątplenia w przedmiotowej niniejszej występuje konstrukcja modelowego trójkąta umów w świetle brzmienia cytowanego art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Na gruncie wypracowanej w doktrynie i judykatury jednolitego poglądu wskazany trójkąt umów obejmuje trzy umowy, tj. umowę o pracę; umowę zlecenia między pracownikiem a osobą trzecią oraz umowę o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą, na podstawie której pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej, na rzecz zleceniodawcy (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 18 grudnia 2012 r., sygn. akt AUa 1031/12, LEX 1254347, wyrok SA w Szczecinie z dnia 3 czerwca 2019 r., sygn. akt III AUa 301/18, LEX 2692949).

W rozpoznawanej sprawie brak było formalnej umowy o podwykonawstwo, jednakże poza sporem pozostawała współpraca pomiędzy wszystkimi spółkami, bowiem spółka komandytowa występowała jako strona w przetargu, natomiast pozostałe spółki faktycznie realizowały zwarte umowy w zakresie wspólnych zadań związanych z usługami tworzenia dokumentacji, montażu, serwisu instalacji fotowoltaicznych, instalacji solarnych a rezultat pracy wykonanej przejmował ostatecznie pracodawca. Zwierzchnikiem we wszystkich spółkach była ta sama osoba – M. P..

Podkreślić należy, że stosownie do przepisu art. 66 ust 1 pkt 1a ustawy ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są pracownikami w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przy czym, w myśl przepisu art. 69 ust 1 ustawy, obowiązek ten powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych. Przepis art. 66 ust 1 pkt 1a przejmuje na grunt przepisów ustawy z dnia 27.08.2004r. konstrukcję uznania za pracownika unormowaną przepisem art. 8 ust 2a ustawy systemowej. Brak odrębnego uregulowania w tej ustawie (w szczególności w przepisach art. 85-86), kto jest płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne osoby uznanej za pracownika (w rozumieniu art. 8 ust 2a ustawy systemowej), należy odczytywać jedynie jako potwierdzające regułę wyprowadzaną z art. 32 ustawy systemowej.

Podleganie obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym przez zainteresowanych w spornych okresach z tytułu umów zawartych z odwołującymi, jest konsekwencją objęcia ich obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym jako osoby uznane za pracownika (art. 66 ust 1 pkt 1a ustawy w związku z art. 5 pkt 43 ustawy i art. 8 ust 2a ustawy systemowej), a nie jako zleceniobiorców (art. 66 ust 1 pkt 1e ustawy). Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 22.02.2006 r. (sygn. I UK 227/05, Lex nr 272569), objęcie ubezpieczeniem to przynależność do określonej kategorii podmiotów w razie spełniania ustawowych przesłanek, podleganie natomiast wynika z objęcia ubezpieczeniem i oznacza przyznanie prawa powiązanego z nałożeniem obowiązku. Ponieważ zainteresowani z tytułu spornych umów przynależeli do kategorii osób uznanych za pracownika, podlegali ubezpieczeniu zdrowotnemu jak pracownicy, a w konsekwencji płatnikiem tych składek jest pracodawca, a nie zleceniodawca.

Za obciążeniem obowiązkiem rozliczania i poboru składek, łącznie na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, tylko jednego podmiotu – pracodawcy, przemawia również zasada racjonalnego działania ustawodawcy. Przyjęcie odmiennej koncepcji (dwóch płatników składek – odrębnie na ubezpieczenie społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne), skutkowałoby tym, iż to samo zdarzenie (tytuł prawny skutkujący obowiązkiem ubezpieczenia) pociągałoby „podwójne” obciążenie czasowe i ekonomiczne wywołane koniecznością prowadzenia rozliczenia, dokumentacji rozliczeniowej, poboru – nie tylko dla dwóch podmiotów (pracodawca, zleceniodawca), ale również dla ZUS.

Przypomnieć trzeba, że zgodnie z przepisem art. 81 ust 6 ustawy, podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia, emerytalne, rentowe, chorobowe finansowanych przez

ubezpieczonych nie będących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych. Obliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanych wymaga zatem uprzedniego wyliczenia kwoty składek na ubezpieczenie społeczne. Przypomnieć też należy, stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2007 roku, sygn. akt III UZP 4/06 (OSP 4/2008r. poz. 309), zgodnie z którym, co prawda ustawa systemowa rozróżniająca cztery ryzyka ubezpieczeniowe: emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe nie objęła ubezpieczenia zdrowotnego, to jednak należy przyjąć, że ubezpieczenie to jest też rodzajem ubezpieczenia społecznego, zaś jego odrębność wynika przede wszystkim z faktu odmiennego przedmiotu ochrony oraz odrębności organizacyjnej, ubezpieczenie zdrowotne, jest bowiem realizowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Powyższe również przemawia za tym, aby sztucznie nie tworzyć „mnogości” płatników składek w sytuacji, gdy tytułem do ubezpieczeń jest jeden (ten sam) stosunek prawny. Pracownik, zleceniobiorca, świadczący usługi, w całości finansują składki na swoje ubezpieczenie zdrowotne. W ich interesie i ich obowiązkiem, jest umożliwienie płatnikowi wywiązywanie się z terminowego rozliczania i odprowadzania składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Stosownie do przepisu art. 193 ustawy, kto nie zgłasza wymaganych przepisami ustawy danych lub zgłasza nieprawdziwe dane mające wpływ na wymiar składek na ubezpieczenie zdrowotne albo udziela w tych sprawach nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawia ich udzielenia podlega karze grzywny. W świetle powołanego przepisu, w sytuacji trójkąta umów z jakim mieliśmy do czynienia na gruncie rozpoznawanej sprawy, to obowiązkiem ubezpieczonego, jest udzielenie płatnikowi składek wszelkich niezbędnych danych pozwalających mu terminowo wywiązać się z obowiązków płatniczych wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Dodatkowo warto zauważyć, że przepis art. 8 ust 2a ustawy systemowej, normując konstrukcję uznania za pracownika w celu przeciwdziałania obchodzeniu prawa z pokrzywdzeniem pracowników w zakresie ich przyszłych uprawnień z ubezpieczenia niewątpliwie realizuje zasadę wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którą Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Z tych względów, na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił odwołania.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22 października 2015 roku (tekst jednolity Dz.U. z 2018 roku, poz. 265) w kwocie po 180 zł odnośnie odwołania dotyczącego każdego z zainteresowanych.